

KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU

Internetin merkitys YLE Radio Perämerelle

Toimittajan työnkuvan muutos maakuntaradiossa

Janne Hallikainen

Kulttuurialan opinnäytetyö
Viestinnän koulutusohjelma
Medianomi (AMK)

TORNIO 2010

TIIVISTELMÄ

Hallikainen, Janne 2010. Internetin merkitys YLE Radio Perämerelle. Toimittajan työnkuvan muutos maakuntaradiossa

Opinnäytetyö. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Kulttuuriala. Viestinnän koulutusohjelma. Sivuja 31.

Tässä työssä tarkastelen Internetin merkitystä perinteisen ääniradion tulevaisuudelle. Tutkimuksessa pyrin selvittämään, millä tavalla Internet vaikuttaa perinteisen radion toimintaan, onko radiotoiminnan tulevaisuus Internetissä ja miten toimittajan työnkuva muuttuu, kun tiedonvälityskanavat lisääntyvät. Tutkimuskohteeni on YLE Perämeri, joka on yksi YLE Radio Suomen maakuntaradioista.

Tekniikka kehittyä valtavaa vauhtia ja se on saatu huomata myös radiotyössä. 90-luvun puolivälissä Internet otti ensiaskeleita radiotoiminnassa. YLE Perämeren Internet-sivut ovat kokeneet vuosikymmenen aikana valtaisan muutoksen ja kehitys jatkuu yhä. Internetiin panostetaan koko ajan enemmän eikä se ole enää pikkuveljen asemassa, vaan se nähdään hiljalleen tasavertaisena tiedonvälityskanavana. Tämä on selkeä piirre viestintäalalla tapahtuvasta konvergenssista, joka tarkoittaa yksinkertaisesti viestintämuotojen yhdistymistä.

Tartun aiheeseen kvalitatiivisesti eli laadullisesti, sillä tavoitteeni on nähdä kehitys eritoten toimittajan kannalta. Laadullinen tutkimukseni pyrkii ymmärtämään ilmiöitä ja näkökulmia. Tärkein materiaalin tutkimusta varten oli YLE Perämeren toimittajien haastattelut, sekä omat havaintopäiväkirjani vuosien varrelta. Käyttämäni kirjallisuus oli viestintäalan muutoksia käsitteleviä teoksia, raportteja ja tutkimuksia.

Tutkimukseni myötä selviää, että perinteinen ääniradio jaksaa pitää pintansa kehittyvässä mediamaailmassa. Internet nousee tasavertaiseksi mediavälineeksi radioasemilla, mutta ei syrjäytä radiota ainakaan aivan lähitulevaisuudessa. Tekniikan kehittyessä Internet jakelukanavana vahvistuu. Toimittajan työnkuva pienellä asemalla muuttuu jatkuvasti. Enää ei ole erikseen radio- tai lehtitoimittajia, vaan moniosaajia kaikkialla.

Asiasanat: Internet, maakuntaradio, toimittaja, moniosaaminen

ABSTRACT

Hallikainen, Janne, 2010. The importance of the Internet for YLE Perämeri. The change of reporters' traditional work on a local radio station. Bachelor's Thesis. Kemi-Tornio University of Applied Sciences. Business and Culture. Degree Programme of Media Arts. Pages 31.

In this research I will find out how the Internet impacts on a local radio station's future. My goal is to find out the ways in which the Internet impacts on traditional radio broadcasting, if the future of the traditional radio is in the Internet and how the Internet changes radio journalists' original work. The case organization of my work is YLE Perämeri which is a local radio station of the Finnish Broadcasting Company, YLE Radio Suomi.

Technology constantly takes big leaps in its development. This fact has been seen in radio work as well. After the mid 1990's, the Internet took the first steps in Finnish radio transmissions. In a decade YLE Perämeri's Web pages have gone through changes and the development is continuous. Reporters are starting to see the Internet as an equal communication channel with the traditional radio or television. This is a clear example of the convergence of media

I approach the topic of my work with qualitative methods because the objective of this work is to see the development especially from the reporters' point of view. Qualitative research aims to understand phenomena and point of views of the people under scrutiny. The most important materials used for this research are the interviews which were conducted with the selected reporters in YLE Perämeri and notes in my diary from several years. Literature, reports and studies that I used dealt with changes in the media branch.

This work suggests that the traditional radio is holding on to its position in the media world. The Internet will emerge to become an equal media platform on radio stations. However, it will not supersede the traditional radio at least not in the foreseeable near future. When the technology develops, the Internet as a communication channel will reinforce its position. Reporters' original duties on a small local station will change constantly. Universally radio journalists and print journalists will be replaced by multi-tasking journalists.

Keywords: Internet, Local radio, reporter, multi-tasking

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

1 JOHDANTO	5
2 TUTKIMUSPAIKKA	6
2.1 Yleisradio Oy	6
2.2 YLE Perämeri.....	7
2.3 Tutkimuksen toteutus	7
2.4 YLE Perämeren Internet-toimitus	8
2.5 Pienen toimituksen moniosaaminen	10
3 INTERNET YLE PERÄMERESSÄ	11
3.1 Internet ennen.....	11
3.2 Internet toimittaminen ennen	12
3.3 Internet nykyään	13
3.3.1 Internetin toimittaminen nykyään.....	15
3.3.2 Internetin sisällöntuotanto alueradiossa	16
3.3 Internet tulevaisuudessa.....	19
3.4 Internet toimittaminen tulevaisuudessa	21
4 TULEVAISUUDEN ODOTUKSET YLE PERÄMERELLÄ.....	23
4.1 Internetin asema kasvaa	23
4.2 Mobiili Internet	24
4.3 Radio säilyy.....	25
4.4 Toimittajan työnkuva muuttuu.....	26
5 POHDINTA.....	28
LÄHTEET	30

1 JOHDANTO

Uusi teknologia haastaa vanhoja tapoja ja laitteita koko ajan. Tekniikka kehittyy monilla aloilla huimaa vauhtia, niin myös mediamaailmassa. Perinteinen sanomalehti sai aikanaan tiedonvälitykseen kilpailijan radiosta, joka sai myöhemmin kilpakumppanin televisiosta. Internet niputtaa kaikki vanhemmat mediavälineet yhteen ja haastaa niistä jokaisen yhdessä ja erikseen tiedonvälityskanavana.

Vanhat välineet ovat pitäneet vielä pintansa, vaikka ovatkin joutuneet tiukkaan tilanteeseen Internetin saapumisen, ja eritoten sen kehittymisen, myötä. Työssäni tutkin Internetin vaikutusta ja merkitystä ääniradion tulevaisuudelle erityisesti alueradiotoimituksen osalta.

Radion tulevaisuuden suuntauksien muuttuessa radiotoimittajan työnkuva muuttuu myös. Toimittajasta tulee moniosaaja. Työssä käsittelen myös toimittajan työnkuvan muutosta, sillä se on osa radion tulevaisuutta. Yleisradion joutuessa kiristämään talouden nyörejä moniosaaminen on toimituksissa tärkeässä osassa.

Rajaan tutkimukseni YLE Radio Perämereen, joka on yksi Radio Suomen maakuntaradiosta. Käytän asemasta tutkimuksessa nimitystä YLE Perämeri, tai Perämeri. Olen nähnyt Internetin tuomia muutoksia YLE Perämeressä, kun olen työskennellyt siellä ennen opinpolkuni alkua ja opintojeni aikana. Sen kautta minulla on mahdollisuus tarkastella radiotyön muuttumista ja pohtia tulevaisuuden suuntaviivoja.

YLE Perämeri on hyvä vertailukohta muihin YLEn maakuntaradioihin, joten sen kautta tulevaisuuden suuntauksia on helppo peilata muihin maakuntaradioihin ympäri Suomen.

2 TUTKIMUSPAIKKA

2.1 Yleisradio Oy

Yleisradio Oy (YLE) on vuonna 1926 perustettu, julkista täyden palvelun televisio- ja radiotoimintaa harjoittava viestintäyhtiö, jonka tehtävät, toiminta ja toiminnan rahoittaminen ovat laissa määriteltäviä. (Vuosikertomus 2009, 3.) Yleisradio Oy on Euroopan yleisradioliitto EBU:n jäsen.

Yleisradion ohjelmatoiminnan pääperiaatteet on kirjattu hallintoneuvoston hyväksymään ohjelmatoiminnan säännöstöön. Tämä on yhtiön noudattaman linjan peruspilari. (Avoin Yle.)

Yleisradion toimintaa rahoitetaan yksinomaan televisiomaksuilla. Ylläpitoon ei käytetä verovarvoja. Viestintäviraston keräämästä televisiomaksusta Yleisradiolle suunnattavasta summasta päättää valtioneuvosto. Television osuus maksuista on noin 165 miljoonaa euroa, radion osuus 68 miljoonaa euroa ja Internet- sekä mobiilipalveluiden osuus 19 miljoonaa euroa. Suomi on Euroopassa ainoa maa, jossa yleisradioyhtiö ei ota vastaan sponsoroitu- tai mainostuloja eikä myöskään kaupallisten media-yhtiöiden maksamia toimilupamaksuja. (Avoin Yle.)

Vuoden 2009 aikana käytiin erityisen vilkasta keskustelua Yleisradion rahoituksesta. Keskusteluissa nousi esille uudentyyppinen rahoitusratkaisu, media- tai YLE-maksu, nykyisen televisiomaksun tilalle. Uuden rahoitusmallin myötä korostuisi julkisen palvelun käyttöoikeus kaikille suomalaisille, kaikissa niissä verkoissa, joissa Yleisradion ohjelmistoja ja palveluita voi seurata. YLE:n asiakkuus perustuisi sellaisen rahoitusmallin myötä Yleisradion palveluiden käyttöoikeuteen eikä vastaanottolaitteeseen. (Neilimo 2010, 31.)

Yleisradion ohjelma-alueet ja palvelut tavoittavat viikoittain lähes kaikki suomalaiset, sillä YLE:n tilastojen mukaan 98% suomalaisista löytää yhtiön television, radion tai Internetin välityksellä. (Vuosikertomus 2009, 8.)

2.2 YLE Perämeri

YLE Perämeri on osa YLE Radio Suomen alueradioverkostoa. Yleisradiolla on 20 suomenkielistä ja viisi ruotsinkielistä maakuntaradiota, jotka kuuluvat YLE Radio Suomen ja YLE Radio Vegaan taajuuksilla. Saamen Radio lähettää ohjelmaa pohjois-, inarin- ja koltansaameksi, sekä tv-uutisia yhteistyössä Norjan ja Ruotsin yleisradioyhtiöiden kanssa. (Vuosikertomus 2009, 27.) YLE Perämeren toiminta-alue on Meri-Lapissa, Perämeren pohjukassa, Lapin etelärajalta Simosta, Torniojokilaaksoon Ylitorniolle.

Perämeren pienimuotoinen, alle kahdenkymmenen hengen, toimitus jakautuu kahteen pääryhmään, ajankohtais- ja uutistoimitukseen. Vaikka toimitus onkin jakautunut eri osa-alueisiin, niin silti pienessä toimituksessa tulee tehtyä myös toisen puolen tehtäviä. Selkeä yhdistävä tekijä osa-alueilla on Internet-toimitus, sitä tekee jokainen. Perämeri hyödyntää myös muiden alueradioiden tuotantoa päivittäisissä lähetyksissä.

Uutis-, ajankohtais- ja nettitoimittamisen lisäksi YLE Perämerellä tuotetaan juttuja Pohjois-Suomen uutisiin, jotka lähetetään jokainen arkipäivä YLE Oulun toimituksesta. Alueelliset tv-uutiset kattavat koko maan ja niitä lähetetään kahdeksalta eri alueelta. (Vuosikertomus 2009, 27.)

2.3 Tutkimuksen toteutus YLE Perämerellä

Toteutin tutkimukseni YLE Perämerellä. Haastattelin toimituksen henkilöstöä erilaisista näkökulmista siten, että punaisena lankana keskusteluissa oli radion ja Internetin konvergenssi eli yhteneminen, sekä yhteiset tulevaisuuden näkymät.

Keskustelin aseman päällikön Eero Säilyn kanssa Internetin kokonaiskuvasta radiotoiminnassa. Kävimme läpi muutosta joka toimitustyössä on tapahtunut Internetin saapumisen myötä. Samalla etsimme suuntaviivoja tulevaisuudelle. Säilyn kanssa pyrimme hahmottamaan kokonaiskuvaa radion ja Internetin välillä. Lähdimme

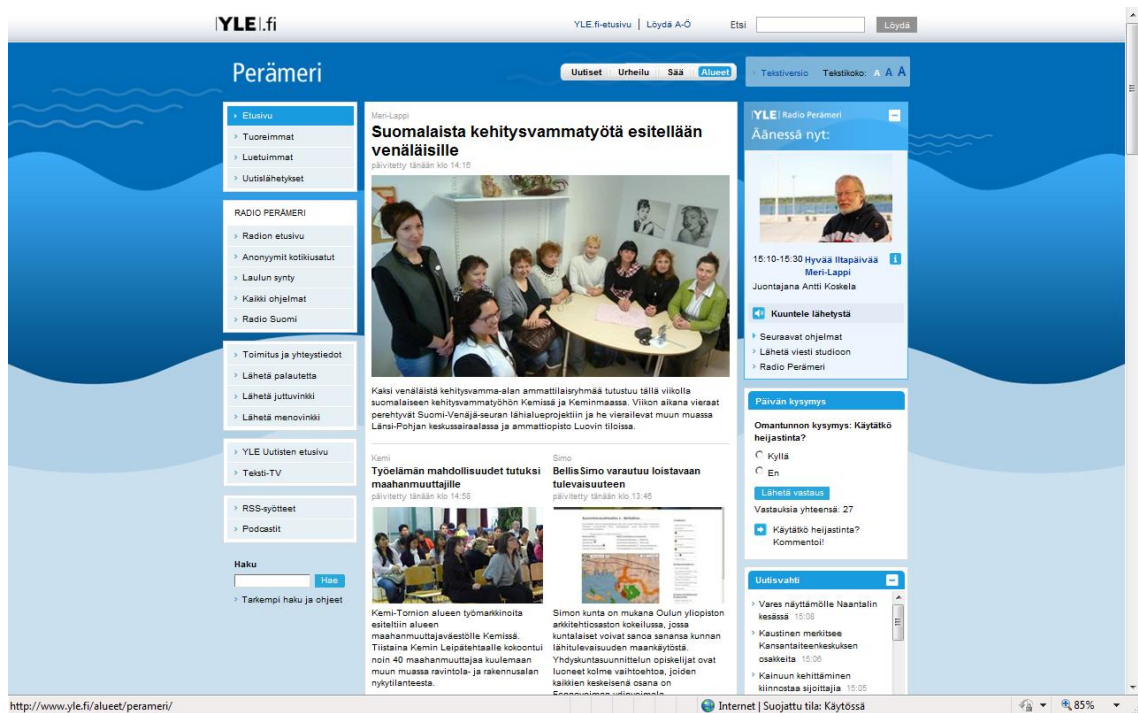
liikkeelle ensimmäisistä alueradioiden Internet-sivuista 1990-luvun puolivälissä ja keskusteluissa päädyttiin visioimaan radion ja Internetin tulevaisuutta.

Toimittaja Antti Heikinmattin kanssa kävimme läpi enemmänkin teknistä puolta Internetin tuottamisesta. Heikinmatti on toimituksen moniosaaja, jonka vastuualueena ovat pääasiallisesti Pohjois-Suomen uutiset, mutta hän tekee uutistoimittajan ja päivittäistoimittajan hommia, sekä toimittaa erittäin paljon Internet sisältöjä. Heikinmatti toimi kokeilumuotoisesti myös Perämerellä eräänlaisena Internet-tuottajana. Hänen kanssaan visioimme teknisen kehityksen suuntauksia radiotyöskentelyssä ja sitä kautta radion tulevaisuudessa. Kävimme läpi tulevaisuuden laitemaailmaa ja pohdimme onko Internet syrjäyttämässä perinteisen ääniradion viestintävälineenä. Tutkailimme myös moniosaamisen tarvetta tulevaisuuden toimittamisessa.

Aamulähetysten tuottaja Jari Vesan kanssa keskustelimme Internet-toimittamisen vaatimuksista ajankohtaisohjelmistossa. Pureuduimme versioimiseen ja moniosaamiseen toimittajan työnkuvan muutoksessa. Keskusteluissa Vesan kanssa nousi esiin paljon sellaisia asioita joita olen itse havainnut työskenneltyäni YLE Perämerellä. Omat havaintoni perustuvat Internetin saapumisen mukanaan tuomaan murrokseen. Työskentelin ensimmäisen kerran alueradiotoimituksessa 2004 ja olen nähnyt toimituksen moniosaajuuden kehitystä siitä lähtien. Työssä pohjaan paljon myös omaan havainnointiin.

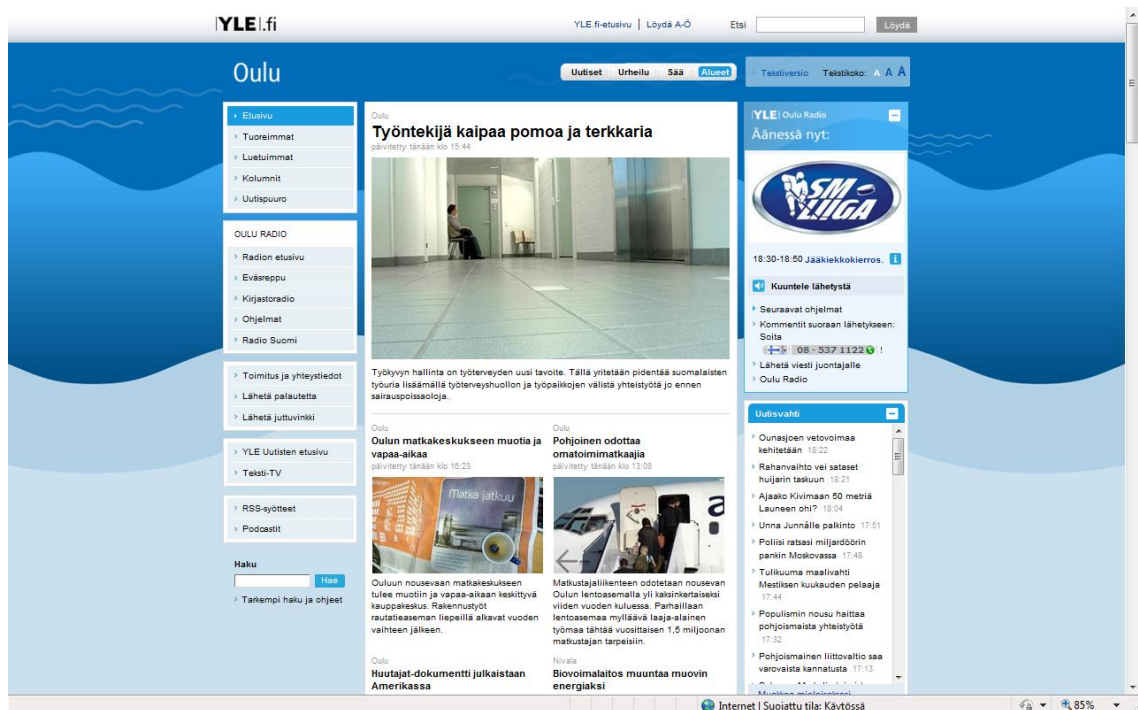
2.4 YLE Perämeren Internet-toimitus

YLE Perämeren Internet-sivut ovat nykyisellä ulkomuodollaan selkeässä linjassa Yleisradion muiden sivujen kanssa. Aina näin ei ole ollut, vaan alueradiotoimituksien sivut ovat olleet enemmän tai vähemmän tekijöidensä näköisiä. Vuosien varrella Sivujen ulkoasu ja sisältö on kuitenkin yhtenäistynyt muiden aluetoimitusten ja muiden YLE:n sivujen kanssa.

Kuva 1. YLE Radio Perämeren Internet-sivu

Ensimmäisessä kuvassa näkyy YLE Perämeren Internet-sivujen ulkoasu. Seuraavassa kuvassa on YLE Oulun toimituksen etusivu, josta huomaa kuinka yhteneväiset sivut ovat.

Kuva 2. YLE Oulu Radion Internet-sivu

Perämerellä Internet-juttujen toimituksesta vastaa jokainen toimittaja. Siinä missä uutisilla ja ajankohtaisohjelmilla, tai tuttavallisemmin päivittäisillä, on omat tuottajansa, niin Internet valmistuu ilman tuottajaa. Perämerellä käytetään pitkälti samankaltaista

linjaa kuin muissakin aluetoimituksissa. Internet-tuottamisesta vastaa pääsääntöisesti päivittäin vaihtuva nettivuorolainen.

Nettivuorolaisen toimenkuvaan kuuluu Internet-juttujen päivittäminen, julkaisu, muokkaaminen ja kaikki muu mahdollinen niihin liittyvä. Tämän toteutustavan myötä muille toimittajille jää hieman enemmän aikaa paneutua radiojutun, tai uutisjutun, tekoon. Nettivuorolaiselle se taas tietää kiireellistä päivää, sillä usein nettivuoron lisäksi hän joutuu työstämään ajankohtais- tai uutisjuttuja myös radion puolelle. Nettivuoro on siis tietyllä tapaa ylimääräinen työ.

2.5 Pienen toimituksen moniosaaminen

Radio Perämeressä, kuten muissakin maakuntaradioissa, on totuttu tiiviiseen yhteistyöhön. Toimittajat ovat tottuneet versioimaan juttunsa ajankohtaisohjelmistoon ja erikseen uutisvirtaan sopivaksi. Internet-toimittaminen tuo vanhaan toimintatapaan oman lisänsä. (Säily 2009)

Aikaisemmin Internet-juttuja tekivät toimittajat, joilla oli kiinnostusta ja aikaa niiden työstämiseen. Niiden parissa työskentely oli omasta halukkuudesta kiinni. Nykyään työsopimuksessa mainitaan erikseen Internet-toimitus. Siitä on tullut osa toimittajan työnkuvaa. (Heikinmatti 2009)

Internet on siis päässyt salakavalasti hiipimään osaksi toimittajan työnkuvaa. Nettitoimittaminen on mukautunut omatoimisuudesta pakolliseksi vaatimukseksi. Tämä kuvastaa selkeästi sitä muutosta, jota media-alalla on viety läpi jo useampia vuosia. Enää ei ole radiotoimittajia tai televisiotoimittajia, vaan kaikilla mediavälineillä, niin radion kuin lehdistönkin puolella, työskentelee moniosaajia, jotka osaavat tuottaa materiaalia jokaiselle joukkoviestintävälineelle.

Moniosaajuuden myötä toimittajan työmäärä lisääntyy. Hänen tulee osata versioda reportaasinsa monella eri välineellä julkaistavaksi. Tämä suuntaus on vallitseva myös YLE Perämeren toimituksessa.

3. INTERNET YLE PERÄMERESSÄ

3.1 Internet ennen

Vuonna 1995 otettiin käyttöön ensimmäinen streaming-ohjelma, jolla voitiin kuunnella Internetistä äänisisältöjä. Siitä lähtien Internet on kehittynyt äänisisältöjen alustana niin, että yhä henkilökohtaisempi äänisisältöjen valinta ja kuuntelu on mahdollista. (Kemppainen 2007, 29.)

Radio Perämeri oli mukana suuntauksessa, kun maakuntaradiot niin sanotusti menivät nettiin. Ensimmäiset maakuntaradioiden Internet-sivut julkaistiin 1990-luvun puolivälin jälkeen. Radio Perämeri ei ollut ensimmäisten mukana julkaisemassa sivuja, mutta mukana aallossa kylläkin. (Säily 2009)

Ensimmäiset sivut olivat hyvin alkeellista muotoa, kuten arvata saattaa. Sivut toimivat enemmänkin mainoksena kanavalle kuin lisäarvon tuojana. Perämeren alueellisilla sivuilla oli tietopaketti toimituksesta ja yhteystiedot, mutta paljon muuta sivuilla ei ollut. Sisältö oli hyvin minimaalista. (Säily 2009)

Tuohon aikaan Perämeren nettisivut toimivat lähinnä mainoksen tavoin asemalle. Sivuja ei juurikaan ajateltu työvälineenä, vaan ne nähtiin toisenlaisena välineenä. Osittain mielikuva aseman mainossivuista johtui siitä, että Internet ei vielä tuolloin ollut yhtä suuressa osassa taustatoimittamista. Sitä ei hyödynnetty samoin tavoin tiedon hankintaan kuin nykyään hyödynnetään. (Säily 2009)

Sivut eivät myöskään olleet samankaltaisia muiden alueradioiden kanssa. Ulkoasu oli enemmän tekijänsä näköinen. (Säily 2009) Nykyisin maakuntaradioiden Internet-sivujen ulkoasut ovat täysin yhdenmukaiset ja noudattavat myös Yleisradion virallisten sivujen ulkoasua. Yhtenäistämistä suoritettiin vasta lähes vuosikymmen ensimmäisten sivuversioiden jälkeen. (Heikinmatti 2009.)

3.2 Internet toimittaminen ennen

Siirryttäessä 2000-luvulle Perämeren Internet-sivujen sisältö oli pitkälti asiasta kiinnostuneiden harteilla. (Säily 2009) Sellaiset toimittajat, jotka olivat vapaaehtoisesti valmiita tekemään sivujen eteen jotain työtä, tekivät sitä. Työtä ei ollut erikseen määrätty kenellekään eikä sitä keneltäkään vaadittu. Internet-työskentelyyn annettiin jonkin verran koulutusta ja siihen oli olemassa työkalut, mutta nettitoimittaminen katsottiin erilliseksi vastuualueeksi. (Heikinmatti 2009.)

Perämeren sivut elivät pitkiäkin aikoja täysin staattisessa tilassa. Sivuilla eivät vierailleet edes toimittajat, sillä sivujen sisältö oli jo tuttua. (Säily 2009) Sivujen päivittäminen ei siis ollut yleistä. Valloillaan oli ajatus, että kun sivut oli kerran nähty, niille oli turha mennä uudestaan vierailemaan, koska kaikki oli jo nähty.

Pitkän aikaa 2000-luvun alussa Internet-työskentely nähtiin lisukkeena perinteiselle radiotoimitustyölle. Työtä aliarvostettiin, eikä sitä pidetty samalla tavalla tärkeänä kuin nykyään. Työpäivän kiireiden seassa Internet-sisällön toimittamisesta tingittiin. Se joko tehtiin huolimattomasti tai jätettiin kokonaan tekemättä. (Heikinmatti 2009.)

Mitä pidemmälle uuden vuosituhannen alussa edettiin, niin sitä enemmän sivuilla alkoi olla liikettä. Aluksi sisältö koostui yhteystiedoista. Sen vaiheen jälkeen sivuille alkoi ilmestyä uutisia vaihtelevalla tahdilla. Tämän jälkeen sivuille ilmestyi on-demand-audioita, eli sellaisia audioita, jotka kuuntelija pystyi kuuntelemaan haluttuna ajankohtana tietokoneellaan.

Toimittaminen Internetiin lisääntyi koko ajan ja se näkyi selkeästi Perämeren-sivujen kävijämäärissä. Alkuaikojen staattisista ja hiljaisista sivuista oli edetty eläväiseen palveluun, joka päivittyi tasaisesti. Kävijälaskuri saatiin sivuille vuonna 2005. Tuolloin päivittäisiä kävijöitä oli alle sata. Parhaimpina päivinä mentiin yli, mutta pääsääntöisesti päivittäinen kävijämäärä oli n. 80. (Säily 2009) Tämän jälkeen YLE Perämeressä alettiin panostaa huomattavasti enemmän Internet-sivujen sisältöön. Haluttiin tuottaa laadukasta sisältöä. Kohderyhmät huomasivat muutoksen ja laadukas sisältö sai ansaitsemansa vastaanoton. Seuraavana vuonna sivujen päiväkävijämäärät käytännössä räjähtivät. Maksimissaan paristasadasta kuuntelijasta oli hypäty yhtäkkiä toiselle tuhannelle. (Säily 2009)

Internet-toimittaminen alettiin hiljalleen mieltää tärkeäksi ja sisältöihin panostettiin enemmän. Ei laitettu uutista Internetiin vain siksi, että siellä olisi materiaalia, vaan uutinen laitettiin esille, koska se toi lisäarvoa radiouutisiin. Laadun tarkkailusta ja parantamisesta saatiin välitöntä palautetta kohderyhmältä. Huomattiin, että mitä enemmän panostetaan netin sisältöön, sitä suuremman kävijämäärän sivut saavat. Kuulijat tietävät, että Internetin välityksellä juttuihin saadaan lisäarvoa ja siksi vierailevat sivuilla.

Vanha sanonta, että sisältö on kuningas, viittaa siihen perinteiseen ajatteluun, että asiasisällöt ja muu kulttuurisesti arvokas ohjelma-aines ohittavat painoarvossa kevyen ja viihteellisen. (Kemppainen 2007, 8.) Tämä totuus pitää varmasti paikkansa ääniradion puolella. Sen lisäksi voidaan hyvin vahvasti olettaa, että se pitää paikkaansa myös radion tuottamassa Internet-materiaalissa.

3.3 Internet nykyään

Nykyisin useimmilla radioyhtiöillä ja -kanavilla on omat Internet-sivustonsa tukemassa radiokanavan perusviestiä. Sivut laajentavat ja monipuolistavat kanavan tarjontaa ja useasti kanavaa voi myös kuunnella Internet-sivujen kautta. Lähestulkoon kaikki asemat streamaavat radioaalloilla lähettämänsä päälähetystä samanaikaisesti Internet-sivuillensa. Tätä kutsutaan simulcast-lähtykseksi. (Kemppainen 2007, 29.)

Nykyinen Internet-toimittamisen vaihe on koko työni kannalta merkittävin. Koska olen itse työskennellyt YLE Perämeressä 2004 - 2010, minulla on näkemys tämänhetkisestä murrosvaiheesta. Internetin kehittämisen tärkeydestä minut sai vakuuttuneeksi alueradion päällikkö Eero Säily, joka kertoi Euroopan yleisradioliiton (EBU) Internet ja radio-konfrensissa käsitelystä Internetin kehityksestä.

EBU:n konfrensissa olivat useiden maiden yleisradioyhtiöt kertomassa tilanteestaan, joissa heidät oli ahdistettu nurkkaan ja he menettivät kuulijoita mainosrahoitteisille radiokanaville. Asemat olivat yrittäneet ääniaalloilla kaikkensa saavuttaakseen yleisöjä, mutta kuuntelijamäärien lasku oli suurta. Yhtiöt lähtivät hakemaan muutoksen tuulia Internetin kautta. Ne sijoittivat valtavasti energiaa kehittääkseen sisällöntarjoamista ja

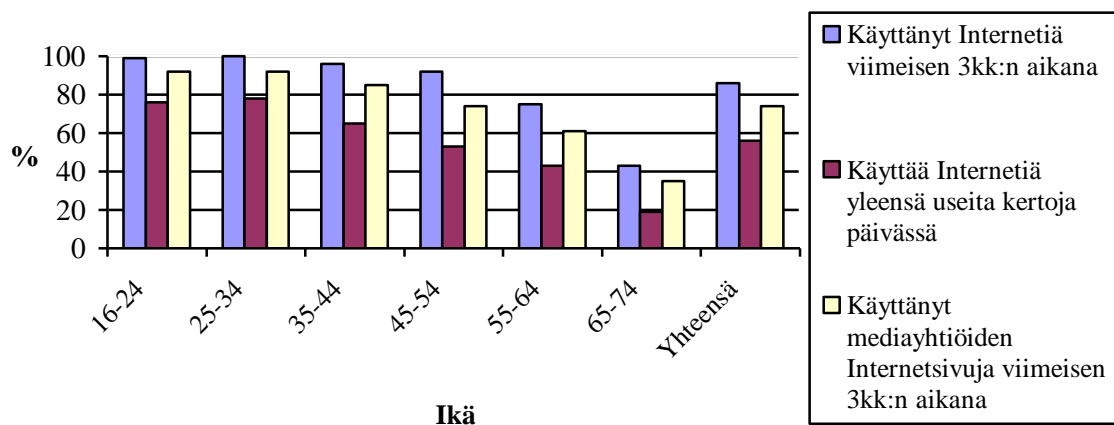
panostivat entistä enemmän siihen. Kuinka ollakkaan, kova työ palkittiin ja uusi yleisö löytyi Internetistä. Jokaisessa kehitystarinassa oli panostettu nettiin enemmän voimavaroja kuin rahaa. Sisällön kehityksen myötä kuluttajat löysivät palvelun uudelleen. Nettisisällöt nostivat kuulijaluvut uuteen nousuun ja hankkivat eloa toimintaan. Tärkeimpänä muutoksena Internetin ja radion kehityksessä nähtiin, että kumpikin väline toimi myös itsenäisesti. Molemmat tukivat toisiaan, mutta seisoivat myös omilla jaloillaan. (Säily 2009.)

Internet irrottaa radion ajasta ja paikasta, kansalliset rajat häviävät. On-demand – palvelu mahdollistaa kuuntelun parhaiten sopivana ajankohtana. Nykyisin korostetaan käyttäjä- tai kuluttajalähtöisyyttä. Tässä mielessä Internetin audiotarjonta suo klassista lähetysvirtaradiota laajemmat mahdollisuudet. (Kemppainen 2007, 29.) Käyttäjä valitsee sisällöksi vain sen mikä kiinnostaa. Samalla kun kuuntelee radiojutun on-demand-palvelusta, niin voi tutkia sivuilla toimitettuja lisäsisältöjä. Lisäsisällöt saattavat olla vaikkapa graafisia taulukoita tai yksinkertaisimmillaan valokuvia.

Internetin käyttäjämäärät nousevat koko ajan. Perinteiset mediavälineet ovat säilyttäneet asemansa tärkeinä välineinä, mutta Internet on nousemassa kovaa vauhtia rinnalle. Erityisesti nuoret ikäpolvet ovat omaksuneet Internetin käytön. Alle 40-vuotiaissa Internetin käyttöaste on lähes 100 prosenttia. (Kemppainen 2007, 30.) Myös vanhemmat ikäpolvet alkavat tutustua Internetiin. Ei ole enää tavatonta, että isovanhemmat pitävät yhteyttä lastenlapsiin tietokoneen ja Internetin välityksellä.

Seuraava taulukko havainnollistaa Internetin käyttöä ja mediayhtiöiden Internet-sivujen käyttöä ikäryhmittäin 2010.

Taulukko 1. Internetin käyttö eri ikäryhmissä

(Tilastokeskus 2010)

Kyseisessä tutkimuksessa oli myös selvitetty mihin Internetiä käytetään. Tavallisimmat käyttötarkoitukset olivat sähköpostin tarkastamiset ja lähettämiset sekä pankkipalveluiden käyttö. Vain neljännes kyselyyn vastanneista oli ilmoittanut käyttävänsä Internetiä radion kuunteluun. (Kemppainen 2007, 31.) Näiden tietojen perusteella voitaisiin nopeasti arvioida, että Internet ei ole ajamassa perinteisen ääniradion edelle. Tilastojen kautta asiaa tutkaillessa voisi kuvitella, että Internet on nykyisellään vain tukipalvelu radiolle. Harva kuitenkaan hylkää toista välinettä kokonaan.

Yleisradio on kehityksen vaatiessa tehnyt päätöksen, että yhtiö menee eteenpäin kolmen kärjellä - televisio, radio ja uudet palvelut mistä suurin osa on tietysti Internet. Kolmen kärki tulee olemaan tasaveroisessa asemassa muutenkin kuin juhlapuheissa. (Säily 2009) YLE Perämerellä Internet on nykyään väline muiden joukossa. Perämerellä Internetiä ei pidetä enää pikkuveljen asemassa. Se pyritään näkemään tasaveroisena viestinvälittäjänä muiden välineiden kanssa. Siihen panostetaan entistä enemmän ja sitä pyritään kehittämään jatkuvalla syötöllä. (Heikinmatti 2009.)

Erityisiä Internet-toimittajia asemalla ei kuitenkaan ole. Internetillä ei myöskään ole omaa erillistä tuottajaa kuten päivittäisohjelmilla ja alueuutistuotannolla. Tähän voi olla tulossa muutos lähiaikoina, sillä jos Internet tahdotaan nähdä tasaveroisena jakeluvälineenä, niin sitä tulee myös kohdella samalla arvolla muiden välineiden kanssa.

3.3.1 Internet-toimittaminen nykyään

Nykyisellään, kun Internetiin panostetaan enemmän kuin ennen, niin myös Internet-sisällön toimittaminen on lisääntynyt ja monipuolistunut. Perämerellä jokainen toimittaja on omaksunut tyylin jossa radion ääniaalloilla ulos menevä reportaasi tai uutissähke versioidaan ja tuotetaan myös Internetin puolella. Toisinaan juttu on ladattavissa on-demand-palveluna ja toisinaan se kirjoitetaan auki, eli tekstissä kerrotaan ulos menneen jutun sisältö, ja avataan aihetta mahdollisesti kuvalla.

Nykyisellään Internetillä ei ole omaa erillistä tekijää. Internet-vuoro kiertää toimituksessa ja se vaihtuu useimmiten päivittäin. Samainen tyyli on käytössä alueradioissa ympäri Suomen. Se koetaan toimivaksi tyyliksi. (Heikinmatti 2009.)

Perämerellä on kokeiltu myös tapaa jossa yksi toimittaja sitoutuu tekemään työtä vain nettiympäristössä. Hän avustaa muita toimittajia juttujen muotoilussa, tarkastuksessa, julkaisussa ja muussa vastaavassa. Tämä tyyli on koettu erittäin toimivaksi, mutta ongelmana pienessä toimituksessa on, että kyseistä tyyliä ei ole mahdollista ylläpitää, sillä se verottaa joukosta saman tien yhden toimittajan. Lisäresursseille olisi siis tarvetta jos Internet-työskentely tahdotaan samalle tasolle ääniradion kanssa.

Suurimpana puutteena asemalla nähdään Internet-tuottajan puuttuminen. Tuottajan rooli selkeyttäisi Internet-työskentelyä huomattavasti. Se myös helpottaisi toimittajien työtaakkaa ja vauhtia, jossa he versioivat samasta jutusta kolmeen tai neljään paikkaan toimitetun kokonaisuuden. Perämerellä uskotaan, että nettituottajakin tullaan näkemään ja mahdollisimman nopeasti. (Heikinmatti 2009.)

Tuottajan uupumisesta huolimatta Perämerellä nähdään, että heidän Internet-sivunsa toimivat alueellisella tasolla hyvin. Sivut pystyvät kilpailemaan alueen muiden tiedotuskanavien kanssa ja useimmiten ollaan myös kilpailijoita nopeampia Internet-julkaisuissa. (Heikinmatti 2009.)

YLE Perämeren toimituksella on Internet-työskentelyssään selkeä suunta. Tarkoituksena ei ole julkaista mahdollisimman paljon materiaalia Internetissä mahdollisimman nopeaan tahtiin, vaan tarjota kävijälle tai kuuntelijalle laadukasta sisältöä. Tarjotaan lisäinformaatiota ääniaalloilla kuultuun radiojuttuun tai päivitetään tietoja mahdollisuuksien mukaan Internet-jutuissa. Internet-jutun tulee toimia myös itsenäisenä kokonaisuutena aivan kuten radiojutunkin. Toimitettujen juttujen sisältö on tärkeämpää kuin niiden määrä. (Heikinmatti 2009.)

3.3.2 Internetin sisällöntuotanto alueradiossa

YLE Perämeren toimituksessa työskennellessäni toimitin juttuja jokaiselle osastolle. Tekemistäni jutuista sai päivittäin versionsa niin ajankohtaispuoli ja uutistoiminta kuin Internet-palvelut. Käytännön esimerkin kautta on helppo nähdä Internetin merkitys ja varsinainen jutun tekoprosessi.

Päivittäin pidettävässä aamukokouksessa jaetaan toimittajien kesken juttuaiheet joista päivän aikana tehdään versiot tahdottuihin jakeluvälineisiin, eli radioon, tv-uutisiin ja Internetiin. Itse en ole paljoa työstänyt juttuja tv-puolelle, mutta joskus sinnekin on tehty versio päivän juttuaiheesta. Minun juttuaiheeni olivat monipuolisia, mutta useasti sain hoidettavakseni kulttuuri-, nuoriso- ja urheiluaiheet. Niiden työstäminen on mielenkiintoista, sillä ne ovat YLE Perämeren ohjelmistossa harvinaisempia.

Aamukokouksessa saadun juttuaiheen jälkeen perinteisesti otin selvää asian taustoista ja muusta tarpeellisesta. Etsin taustatietojen pohjalta itselleni haastateltavan ja sovin haastatteluajan. Tämän jälkeen aloin ideoimaan jutun näkökulmaa ja sisältöä. Otetaan esimerkiksi jutun versioimisesta Kemin kaupunginteatterin syyskauden ensi-ilta, josta lähdin työstämään ensisijaisesti ajankohtaisaihetta.

Kaupunginteatterin tiedotustilaisuuteen lähdetessä varusteenani on nauhuri, lehtiö ja still-kamera, eli tavallinen digikamera. Tilaisuuden aluksi teatterin väki esitti lyhyen pätkän tulevasta ensi-iltansa saavasta näytelmästä. Nauhoitin kohtauksen nauhurillani, jotta minulla olisi radiojuttua varten äänimaailmaa haastattelun lisäksi. Samaan aikaan kuvasin kohtauksen, jotta minulla olisi kuvamateriaalia Internet-juttua varten. Kohtauksen jälkeen ohjaaja kertoi näytelmästä tarpeellista tietoa. Tuona aikana tein muistiinpanoja lehtiöni, joita käytin haastattelun rakenteena ja nettijutun pohjana. Tämän jälkeen haastattelin ohjaajaa aiemmin valitsemani näkökulman pohjalta. Tämän myötä minulla oli materiaali ajankohtaisjuttuani varten.

Palasin radiolle siirsin nauhurilla olevan materiaalin tietokoneelle jossa työstin äänenkäsittelyohjelmalla siitä radiossa julkaistavan jutun. Poistin turhia taukoja ylimääräistä jutustelua. Käytin radiojutussa sekä kohtauksen äänimaailmaa että ohjaajan haastattelua. Tämän jälkeen siirsin jutun editointiohjelmasta ajolistalle, jonka kautta kaikki radiojutut menevät lähetykseen. Kirjoitin jutun liitteeksi juontajalle pienen alkujuonnon, jolla hän voi aloittaa jutun sulavasti lähetysvirrassa.

Radiojutun ollessa valmiina aloin työstämään erillisellä ohjelmalla syyskauden aloittavasta ensi-illasta sähköttä uutisille. Kyseessä ei ollut päivän pääuutinen, joten siitä ei tarvinnut leikata ääniohjelmalla erillistä efektiä, eli esimerkiksi äänipätkää, josta käy ilmi uutisen sisältö haastateltavan sanoin. Muistiinpanojeni ja haastatteluni pohjalta tein

uutissähkeen. Tämä vaati erillisen version radiojuttuun nähden, jotta kaikki materiaali ei olisi toistoa.

Ajankohtais- ja uutisjutun ollessa valmiita aloin työstämään nettijuttua, sillä perinteisesti kaikista jutuista tehdään myös Internet-versio. En tahtonut Internet-jutun sisällöksi samaa tarinaa joka meni ulos radiossa, joten käytin sille pohjana enemmän tekemiäni muistiinpanoja, kuin ohjaajan haastattelua. Kirjoitin jutun erillisellä ohjelmalla, jolla tehdään kaikki YLE:n nettijutut. Sen kautta minulla olisi mahdollisuus esimerkiksi hakea kuvia arkistoista jos minulla ei olisi sattunut olemaan kamera mukana teatterilla. Ohjelman kautta olisin päässyt hakemaan kuvia kaikkien maakuntaradioiden arkistoista, sillä sen kautta kaikki toimitukset ovat yhteydessä toisiinsa. Saman ohjelman kautta tehdään versio myös teksti-tv:n alueellisille sivuille. Samalla, kun muotoilin Perämeren sivuille juttua, niin muotoilin sitä television teksti-tv puolelle. Viimeiseksi liitin juttuun kuvat jotka olin ottanut teatterilla. Ennen liittämistä olin käsitellyt ne erillisellä kuvankäsittelyohjelmalla. Olin rajannut niitä haluamallani tavalla ja säädellyt värien toistoa kuvissa. Tämän jälkeen juttu oli valmiina julkaistavaksi.

YLE Perämerellä pyritään julkaisemaan Internetissä juttuja tasaisin väliajoin, joten en julkaissut tuotostani välittömästi, vaan odotin, että sen aika oli. Tarkoituksena olisi tuottaa tasaista uutisvirtaa eikä lykätä kaikkea kerralla tarjolle. Lopputuloksena Internet-juttu oli tämännäköinen:

Kuva 3. Toimitetun ajankohtaisjutun Internet-versio

Tässä on havaittavissa toimittajalta vaadittava moniosaajuus, Radiohaastattelun pohjalta on tehty tekstiversio jutusta ja annettu sille lisäarvoa valokuvilla. Tämän julkaisun lisäksi samasta aiheesta on hieman erilainen versio teksti-tv:llä ja radiossa ääniversio ajankohtaisohjelmana ja erillinen versio uutissähkeenä.

Tällä kaavalla toteutetaan YLE Perämeren kaikki tuotannot nykyään. Internetiin tuotetaan oma tarina jokaisesta radiossa julkaistavasta jutusta ja se vaatii toimittajalta uudenlaista osaamista. Uudenlaisen osaamisen myötä työ vaatii toimittajalta aikaa. Sama toimittaja joka ennen teki kaksi juttua päivän aikana radiolähetykseen, tekee tätä nykyä kaksi juttua ainakin kolmeen eri välineeseen.

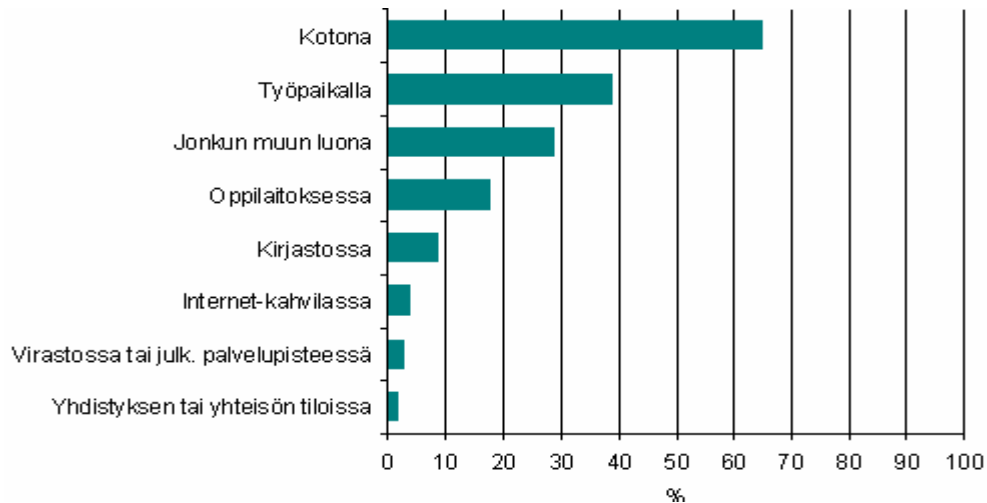
3.4 Internet tulevaisuudessa

Internetiä käytetään jatkuvasti enemmän ja enemmän. Sen sisällöt ovat monipuolisempia, kuin ennen ja Internetin asettamat rajat esityksille ovat olemattomat. Internet on epäilemättä tulevaisuuden ykkösmedia millä mittarilla tahansa. Media yhtiöiden televisio-, radio- ja lehtisisällöt löytyvät helposti Internetistä. Sivut niputtavat helposti kaiken tarvittavan ja toimivat nopeimpana julkaisukanavana.

Tulevaisuudessa Internetin käyttö ei ole enää sidoksissa mihinkään tiettyyn paikkaan. Perinteisessä ajattelussa on totuttu siihen, että nettiä käytetään enimmäkseen kotona, työpaikalla tai koulussa. Internetin käyttö on mielletty tietokoneella tehtäväksi, mutta tulevaisuus muuttaa senkin asian, sillä jo nyt on saatavilla uuden sukupolven matkapuhelimia joissa on mahdollista käyttää Internetin palveluita. Alustat lisääntyvät jatkuvasti ja pian Internetiä voi käyttää kaikkialla, ainakin kaikkialla missä matkapuhelinta.

Muutama vuosi takaperin, keväällä 2006 Tilastokeskuksen julkaisemassa tilastossa tutkittiin missä ihmiset käyttävät Internetiä.

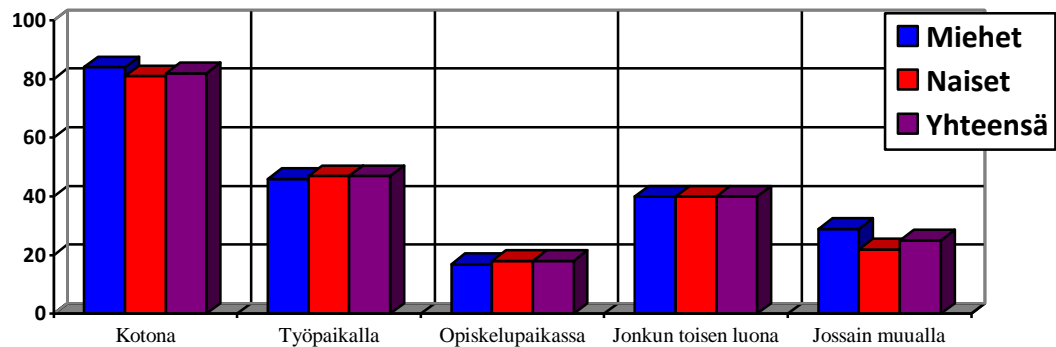
Taulukko 2. Internetin käyttöympäristöt ennen (2006 - 2007)

Tulevaisuudessa tämänkin tilaston palkit näyttävät aivan toisenlaiselta, kun uuden sukupolven matkaviestimet rantautuvat kunnolla markkinoille ja niiden hintataso saadaan siedettävälle tasolle kenen käytettäväksi tahansa. (Kemppainen 2007, 31.)

Seuraavassa taulukossa on jo havaittavissa kuinka teknologian kehitys on vaikuttanut myös paikkoihin joissa Internetiä käytetään.

Taulukko 3. Internetin käyttöympäristöt nykyään

(Tilastokeskus 2010.)

Myös perinteiset mediarajat tulevat muuttumaan tulevaisuudessa jollain tapaa. Radio tulee saamaan kilpailijan Internetin musiikkipalveluista. Niiden avulla kuuntelijan on mahdollista muokata hyvinkin tarkasti millaista musiikkia tahtoo kuunnella ja milloin. (Kemppainen 2007, 32.) Tähän ei perinteinen ääniradio pysty. Radion tulee kehittää uusia tapoja selvitäkseen Internetin tarjoamasta kilpailusta. Radio ei varmasti tule lähtemään kilpailuun musiikkisisältöjen kautta, vaan asiasisältöjen tarjoamisessa. Laadukkaat sisällöt pitävät perinteisen ääniradion mukana mediakehityksessä Internetin

rinnalla.

Tämän hetkessä laitemaailmassa elettäessä Internetin merkitys lähitulevaisuudessa YLE Perämerelle on enemmänkin tukiväline, kuin johtava erillinen joukkoviestintäkanava. Internet tulee tukemaan vahvasti radiosisältöjä ja tulee kehittymään edelleen. Se tuo mukanaan jotain uutta katselijoille, kuuntelijoille tai muille käyttäjille. Käyttäjryhmille saadaan tuotettua entistä monipuolisempaa ja kohdennetumpaa asiasisältöä. Internet tulee radion rinnalle, mutta ei aja siitä varsinaisesti ohi, sillä perinteinen ääniradio on hyvin mukautuva uuteen teknologiaan ja on erittäin helppokäyttöinen ja kuulijaystävällinen. Se on vanha tuttu jo vuosien takaa. (Heikinmatti 2009) Radio on ollut jo vuosikaudet hyvä ystävä suomalaisille, sen parissa käytetään edelleen eniten aikaa median viestintävälineistä. (Kemppainen 2007, 8.)

3.5 Internet-toimittaminen tulevaisuudessa

Toimittajan työnkuvan monipuolistuminen on ollut havaittavissa jo pidemmän aikaa. Toimittajan tulee hallita nykyään usean eri välineen tekniikka ja hänen tulee pystyä tuottamaan sisältöä jokaiselle joukkoviestintävälineelle. (Säily 2009) Nykyinen journalistikoulutus tuottaa liukuhihnalta moniosaajia joille eri välineiden tekniikka on edes jollain tapaa tuttua.

Uhkakuvana on, että tulevaisuudessa toimittajia tulee olemaan entistä vähemmän vaikka työ määrä lisääntyy. Moniosaamisen myötä ei tarvita erillisiä tekijöitä alueellisille tv-uutisille, radion uutis- tai ajankohtaisohjelmille ja Internet-jutuille. Harveneva toimittaja määrä tulee tuottamaan enemmän uutisia lyhyemmässä ajassa tekniikan kehittyessä. Tämän kaltainen suuntaus tulee eittämättä vaikuttamaan sisältöihin. Kiireinen toimittaja ei pysty tarjoamaan versioinneillaan samankaltaista asiasisältöä kuin useampi toimittaja.

Internetin kasvukäyrät ovat tällä hetkellä huikeita ja sen kasvua on hyvin vaikea lähteä arvioimaan. Sen kehitys tulee vaikuttamaan toimittajan työnkuvaan myös pienillä alueradioilla. Perämeri ja sen kaltaiset pienet radioasemat joutuvat miettimään uudenlaisia tapoja tuottaa sisältöjä, sillä nykyiselläänkin kiireellinen työtahti tulee kiristymään vielä entisestään jos Internetiä kehitetään radion rinnalta erilliseksi joukkoviestintävälineeksi. (Heikinmatti 2009)

Tulevaisuuden kannalta myös tietynlainen tuotantomuodon muutos tulee olemaan tarpeellinen. Internet-sisällöt tulevat tarvitsemaan enemmän huomiota, kuin mitä ne nyt saavat. Päivittäin vaihtuva nettivuoron toimittaja ei ole välttämättä oikea tapa tuottaa nettisisältöjä. Internet tulee tarvitsemaan tulevaisuudessa panostusta esimerkiksi erillisen Internet-tuottajan muodossa. Alati kasvava jakelukanava tarvitsee selkeän kehityssuunnan ja tuottajan myötä sellainen olisi helpompi hahmottaa. (Heikinmatti 2009, Säily 2009) YLE Perämeren olemassa olon perusta on ja tulee olemaan kuitenkin radiotoiminta. Internet ei tule mullistamaan toimituksen organisaatiota kovalla kädellä. Tällä hetkellä haussa on vain oikeat toimitavat jotka tulevaisuudessa tulevat olemaan käytössä.

Nopeasti kehittyvä sisällöntuotanto vaatii uudenlaista luovuutta, uudenlaisia tuotannollisia rakenteita, uutta sisällöntuotannollista osaamista ja myös uudenlaista mediajohtajuutta. (Wiio 2006, 25.)

Tulevaisuuden suuntaviivat viittaavat siihen, että nettityöskentely tulee lisääntymään. Työskentely Internetissäkin tulee muuttumaan sillä tulevaisuudessa nettisisällöt ovat varmasti erilaisia nykyiseen verrattuna. Toimittajien ollessa monimediallisia osajia, niin Internetin sisältökin tulee varmasti olemaan entistä monimediallisempaa. Yksilöitävät sisällöt tulevat nousemaan entistä selkeämmin esille myös toimituksellisesti. Toimittamisesta tulee varmasti myös yhteisöllisempää. Yhteisöpalvelut tulevat olemaan osa toimittamista tulevaisuudessa.

4. TULEVAISUUDEN ODOTUKSET YLE PERÄMERELLÄ

4.1 Internetin asema kasvaa

Tulevaisuuden odotukset Perämerellä on selkeät. Internet tulee nousemaan selkeästi muiden välineiden veroiseksi. Nettijuttuja ei pystytä unohtamaan kiireisen päivän lomassa, vaan ne tulee tuottaa huolellisesti. Internet nousee tukemaan radion toimintaa. Sinne tuotetaan tukimateriaalia äänialloilla kuuluneille jutuille, sekä aivan omaa sisältöä. Internet-jutut muotoutuvat kokoajan itsenäisemmiksi.

Toiminta-, tuotanto-, suhtautumis- ja johtamistavat tulevat muuttumaan. Mukaan astuu uusia työtapoja, työmenetelmiä ja sisältöjä. Kaikilla perinteisillä mediavälineillä on jo kiire ryhtyä suunnittelemaan uudistusta, sillä Internet on tulevaisuuden joukkoviestintäväline numero yksi. (Wiio 2006, 25.)

Yksilöllisten sisältöjen tuottaminen tulee kasvamaan kuluttajapuolella. Vanhat audiosisällön tarjontatyylit on-demand ja podcasting tulevat säilyttämään asemansa Internetin audiomaailmassa. Podcasting, eli yksinkertaistetusti tietyn tyyppisen radio-ohjelman automaattinen lataaminen omalle tietokoneelle, on ollut Yleisradion käytössä vuodesta 2005. Podcastien lataaminen on ollut vähäistä, mutta tarjonnan kasvaessa ja tekniikan kehittyessä, podcasteista tulee tärkeä osa Internet-sisältöä. (Kempainen 2007, 34.) Podcastit tulevat menestymään mobiiliin Internetin myötä, kun kuluttajat siirtyvät matkaviestimiin joissa on käytettävissä Internet.

Internet tarjoaa mahdollisuuden lähes rajattomaan jakeluun, omaan sisällöntuotantoon sekä henkilökohtaisesti räätälöityjen mediasisältöjen vastaanottoon. Se tulee muovaamaan viestintämaailmaa tulevaisuudessa monin tavoin. Perinteinen media tulee haastetuksi Internetissä lukuisten uusien palvelujen ja sisällöllisten mediailmiöiden kautta. (Wiio 2006, 24. - Bolter & Grusin 1999, 195.) Yhteisöpalvelut tulevat olemaan iso osa tulevaisuuden Internet-toimittamista. Interaktiivisuus käyttäjän ja perinteisen median välillä tulee olemaan enemmän esillä, kuin nykyään.

YLE Perämerellä Internet tulee olemaan yhdenvertainen. Toimitustyöhön haetaan uusia tuotantotapoja ja nettitoimittaminen saa oman tuottajansa, joka vastaa sisällön

kokonaisuudesta ja kehittää toimintaa. Internet tulee olemaan sekä itsenäinen julkaisukanava että tukikanava perinteiselle ääniradiolle.

YLE Perämerellä on nähty jo muiden kokonaisuuksien tuottajien yhdistäminen. Uutis- ja päivittäistoimituksen tuottajat työskentelevät rintarinnan. Tämä on osoitus media-alan konvergenssista jonka kautta toimintaa yhdennetään. Pian tuohon kokonaisuuteen yhtyy myös Internet-tuottaja. Konvergenssiin liittyy viestintävälineiden tekninen yhdentyminen, digitalisoituminen, mutta tuotantosuhteet yhdentyvät myös. Viestintäyhtiöiden on taloudellisesti kannattavaa monialaistua median moniosaajiksi. (Alasma & Kivikuru 2001, 280.) Näin on jo tapahtunut YLE Perämerellä, mutta tulevaisuudessa konvergenssi tulee vain kokonaisvaltaisemmin esille.

Tekninen laitekanta kehittyy siten, että Internetiä käytetään piakkoin enemmän puhelimista ja muista kompakteista kannettavista laitteista. Internet ei ole enää sidoksissa paikoillaan oleviin laitteisiin, vaan sen käyttö on rajoittamatonta. Moniosaamisen, toimintatapojen ja viestintämuotojen yhentyessä myös laitekanta yhdentyy, media-alan konvergenssi on laaja-alainen. (Teinilä-Smid 2001, 70.)

4.2 Mobiili Internet

Internet suunniteltiin organisaatioiden väliseen luotettavaan tiedonsiirtoon. Internet alkoi kuitenkin kehittyä kaupalliseksi verkoksi, jonka käyttäjämäärä on kasvanut paljon suuremmaksi kuin osattiin alun perin odottaa. Nyt Internet on siirtymässä myös mobiili-verkkoihin. Internetin kehitys ja mobiiliverkkojen rajalliset resurssit ovat luoneet kasvavia paineita tehokkaiden palvelun laatumekanismien kehittämiseksi. (Kiiski 2002, 13.)

Lähitulevaisuudessa on odotettavissa, että mobiilin Internetin käyttö lisääntyy reilusti, kun uuden sukupolven matkaviestimet rantautuvat kunnolla markkinoille ja niiden hintataso saadaan jokaiselle kuluttajalle sopivaksi. Liikkuvat laajakaistat ovat olleet markkinoilla muutamia vuosia. Mobiili laitteet, joissa on Internet palvelu käytettävissä, ovat myös olleet muutaman vuoden markkinoilla. (Kempainen 2007, 36.) Uusien matkaviestinten ominaisuudet kehittyvät jatkuvasti kohti entistä monipuolisempaa viestintää, puhelimeen integroidaan tai puhelin integroituu moneen käytössämme

olevaan laitteeseen. Mobiili Internet on erittäin näppärä liikkuvan ihmisen väline. Kuluttajien pitää vain ymmärtää, ettei se korvaa täysin kiinteää liittymää. Ainakaan vielä.

Tilastokeskuksen viimeisten tilastojen mukaan vuonna 2007 Suomessa oli alle 150 000 mobiili-laajakaistaliittymää. Vuonna 2008 liittymiä oli yli 485 000 kappaletta. Kehitys markkinoilla oli huikeaa. (Tilastokeskus 2010.)

Apple julkaisi iPhonen tammikuussa 2007. Sen jälkeen mobiili Internet on ollut nopeassa nosteessa. (Kempainen 2007, 36.) Tällaisen muutoksen koittaessa on oletettavissa, että mediayhtiöiden Internet-palvelujen käyttö lisääntyy entisestään. Suomen viisi suosituinta Internet-sivua kuuluvat viestintävälineille. (TNS- Gallup.) Havaittavissa on myös, että mobiili Internet-tilastoissa kärkisijaa pitää samainen mediapalvelu. TNS-Gallup tilastoi Suomen suurimpien Internet-sivujen kävijämääriä viikoittain. Vuoden 2010 tilastoissa on havaittavissa, että mobiili Internetin käyttö on lisääntynyt jatkuvasti. (TNS- Gallup.)

4.3 Radio säilyy

Perinteinen ääniradio on kokenut olemassa olonsa aikana monia mullistuksia ja sen hiljenemistä on ennusteltu useampaan otteeseen. Radion uskottiin hiipuvan muun muassa television saapuessa, mutta toisin kävi. Radio on mukautuva ja käyttäjäystävällinen väline. (Vesa 2009) Radio on osa suomalaisten arkea ja suomalaiset mielletäänkin vahvasti radiokansaksi, sillä radion kuunteluun käytetään median parissa eniten aikaa. (Kempainen 2007, 8.) Radion suosio johtuu kokeneiden toimittajien mukaan siitä, että perinteisessä ääniradiossa on selkeämpi kuva kuin televisiossa.

Radio ei tule siis hiljenemään tulevaisuudessakaan, vaikka Internet tuleekin kokoajan suuremmalla volyymillä viestintämarkkinoille. Radio tulee kuitenkin kehittymään. Elinehtona pienille radioasemille on, että ne kehittyvät ja ottavat uudet kehityssuuntaukset käyttöönsä. (Wiio 2006, 26.)

Vielä ei tiedetä, kutsutaanko tulevaisuuden audiosisältöjen alustaa radioksi, eikä sitä, ovatko audiosisällöt radio-ohjelmia. Tekniikka kehittyy tarjoamaan automaattisesti

käyttäjän haluamia sisältöjä. Sisällöt viime kädessä kuitenkin ovat ratkaisevia, ei se, miten ne teknisesti päätelaitteeseen päätyvät. Nykyisen radion voimakkaan suosion perusteella voi päätellä, että radio tulee elämään edelleen. (Kemppainen 2007, 50.)

Radion muutos on osa koko mediakentän ja mediateknologian murrosta, joka on seurausta tuotantovälineiden, jakelukanavien sekä kuluttajaelektroniikan digitalisoitumisesta ja digitaalisten järjestelmien edelleen kehittymisestä. (Wiio 2006, 26.)

Kehityksen yleispiirre on, että perinteisen median roolit hämärtyvät ja sekoittuvat. Televisiosta voi kuunnella radiota, sanomalehti julkaisee nettisivullaan videomuotoista uutisaineistoa, radiolla on nettisivut, omalta tietokoneelta voi kuunnella laajakaistan välityksellä tuhansia radiokanavia, katsella televisiota tai elokuvia, lukea sanomalehteä tai jopa kirjoja. Myös matkapuhelimessa on yhä useammin Internet ja siitäkin voi kuunnella radiolähetystä. Tässä piileekin podcastingin keskeinen merkitys: se irrottaa radiolähetyksen ajasta ja paikasta, vapaasti kuunneltavaksi missä ja koska vain. (Kemppainen 2007, 54.)

4.4 Toimittajan työnkuvan muuttuu

Uusi teknologia muuttaa joukkoviestinnän ruohonjuuritason tuottamisprosesseja. Toimittaja ei ole enää yhden median, aiheen ja sisältöjen ammattilainen, vaan joutuu moniin töihin. (Alasma & Kivikuru 2001, 284.)

Käytännön moniosaajuus näkyy toimituksen sisällä seuraavalla tavalla:

Aamukokouksessa päivittäistoimittaja saa juttuaiheen. Hän hakee jutulle tarvitsemansa taustatiedon jonka jälkeen pyritään saamaan juttuun haastateltava. Henkilön löytyessä toimittaja lähtee tekemään juttua. Takaisin tullessaan toimittaja editoi äänimateriaalista päivittäistoimituksen tarpeisiin perinteisen radiojutun. Tämän jälkeen tai jo tämän vaiheen aikana toimittaja irrottaa jutusta uutispuolelle efektin tai pienen jutun, jossa aiheen tärkein sisältö käy ilmi. Ääni editoinnin jälkeen toimittaja kirjoittaa sähkeen uutistoimitukselle, jota hän tarvittaessa päivittää seuraaviin uutislähetysiin. Muutaman työvaiheen jälkeen toimittaja alkaa avata juttua tekstimuotoon, jotta se saadaan

Internetiin. Radiotoimittajasta tulee kertaheitolla lehtitoimittaja. Nettijuttuun liitetään myös linkkejä, jotka avaavat sisältöä enemmän kuluttajalle. Tässä vaiheessa vanhan koulukunnan radiotoimittajasta muotoutuu uusmedian asiantuntija. Nettijuttua varten toimittajalla on ollut mukana kamera, joten toimittaja on muuntautunut juttua tehdessään myös kuvaajaksi. Parhaimmillaan toimittaja ottaa reportaasia varten mukaan myös videokameran, sillä Pohjois-Suomen uutiset käyttävät aluetoimituksissa työstettyjä juttuja.

Toimittajan työnkuva on sekä tekniseltä kannalta että sisällölliseltä kannalta moniosaamista.

Työnkuva ei varmasti tule muuttumaan merkittävästi antamani esimerkin kaltaisesta tilanteesta tulevaisuudessa. Se tulee kuitenkin kehittymään, sillä Internetiin panostaminen vaatii työnkuvan kehitystä. Muuten toimittajalla loppuvat työpäivästä tunnit kesken. (Heikinmatti 2009, Säily 2009, Vesa 2009)

Tällä hetkellä jokainen toimittajista työskentelee tietyllä tavalla Internet-tuottajana, kun on saanut nettivuoron hoidettavakseen. Tulevaisuudessa Internet-tuottajana toimii erillinen toimihenkilö.

5 POHDINTA

Työssäni pyrin selvittämään, mitä Internet merkitsee YLE Perämeren tulevaisuudelle? Kuinka sen kehittyminen tulee vaikuttamaan aseman toimintaan? Tuleeko Internet syrjäyttämään perinteisen ääniradion? Miten toimittajan työnkuva muuttuu Internetin tullessa yhä suuremmaksi osaksi radiotoimittamista? Kysymyksille ei ole olemassa selkeitä vastauksia, mutta tutkimukseni kautta selkiytyvät perinteisen ääniradion tulevaisuuden suuntaviivat. YLE Perämeren toimituksen työnkuvan muutos on jo havaittavissa ja tästä eteenpäin se tulee kehittymään.

Internetin merkitys YLE Perämerellä on tulevaisuuden kannalta suuri, sillä joukkoviestintävälineistä puhuttaessa Internet on tulevaisuuden suurin jakelukanava. Internet edustaa täysin yksilöllistä roolia tulevaisuuden viestinnässä. Mikään muu median väline ei saavuta samankaltaista vuorovaikutuksen tasoa. Pienen alueradiotoimituksen on panostettava nettitoimittamiseen entistä enemmän. Toimintatavat ja tuottamismuodot muuttunevat tulevaisuudessa, ennen kuin sopiva konsepti löytyy. Internet-työskentely saanee oman tuottajansa ennemmin tai myöhemmin, sillä kehitystyö vaatii selkeätä linjaa ja nykyisellään linja ei ole paras mahdollinen.

Toimittajan työnkuva kehittyy samoilla raiteilla, joilla se on edennyt jo pidemmän aikaa. Toimittajien tulee muuntautua moniosaajiksi, elleivät heti sitä jo ole. Työnkuvaan kuuluu Internetin aseman vahvistuessa myös nettijutun teko. Journalistisen moniosaaajuuden eli versioinnin lisäksi on osattava Internet-jutun tekninen toteutus. Vanhemman toimittajakunnan tulee mukautua modernin mediamailman kehitykseen ja tuottaa juttunsa useaan eri välineeseen.

Internetin tarjoama interaktiivisuus kuluttajien kanssa on osa tulevaisuuden toimittamista. Jo nyt blogien ja kuvapalveluiden kautta on mahdollista saada tietoa yksittäisiltä henkilöiltä mistä päin maailmaa tahansa. Kansalaisjournalismi nostaa vahvasti päätään. Internetin sosiaalisen median palvelut vahvistuvat entisestään. Tämän johdosta tavallisella kadun tallaajalla on mahdollista osallistua toimitustyöhön. Nykyään

se on jo mahdollista kuvajournalismissa; kohta se on mahdollista myös sisällön kannalta, kun viestintä monipuolistuu ja muuttuu avoimemmaksi.

Mobiili Internet nostaa Internetin käytön aivan uudelle tasolle. Kannettavien laitteiden myötä nettimaailmaan pääsy on mahdollista mistä tahansa, milloin tahansa. Matkaviestin on kulkenut mukana taskuissa ja laukkujen pohjilla jo 1990-luvulta, joten se kulkee helposti mukana myös 2010-luvun jälkeen. Alati kehittyvä teknologia mahdollistaa mobiilin Internet-maailmaan tulevaisuudessa myös suuremmat sisällöt.

Tutkimuksessani käytin kirjallisten lähteiden lisäksi pääasiallisina tietolähteinä YLE Perämeren toimittajien ja tuottajien näkemyksiä Internetin esiinmarssista ja tulevaisuudesta. Toimittajakunnalla oli vahva näkemys siitä, kuinka tärkeässä osassa Internet on tulevaisuudessa. Tulevaisuuden toimittajan tulee ensisijaisesti osata tuottaa laadukasta asiasisältöä moneen eri välineeseen.

Kuunnellaanpa radiota tulevaisuudessa minkä laitteen kautta tahansa, niin perinteinen radio ei häviä mediamailmasta. YLE Perämeri ei jää Internetin varjoon, vaan perinteinen radio on sen olemassaolon perusta. Radio on jo vuosikymmeniä ollut suomalaisille luotettava kumppani, ja sellainen se on myös tulevaisuudessa, myös YLE Perämeren ääniaalloilla. Toimittajakunta mukautuu nopeaa tahtia tulevaisuuden kehityksen vaatimiin muutoksiin, niin teknisesti kuin sisällöllisesti. Internet nousee vahvasti esille YLE Perämeren tuotannossa ja se tukee myös radion sisältöjä.

Tulevaisuudessa käyttäjäryhmät saavat enemmän irti yksilöitävistä YLE Perämeren sisällöistä. Tulevaisuudessa kuuntelijat ottavat enemmän osaa toimitukseen. Kuvien lisäksi kuluttajilla on mahdollista tuoda sisältöä juttuihin. Sosiaalisen median kautta vuorovaikutteisuus lisääntyy ja toimittamisesta tulee avoimempaa.

Yksi asia on kuitenkin tulevaisuudessakin varma - paikallisuudessa on voimaa, sen osoittaa koko Radio Suomen menestystarina.

LÄHTEET

Teorialähteet

Alasma, Minna & Kivikuru, Ullamaija 2001. Tyyntä myrskyn edellä? – Suomen mediamaisema (toim. Kaarle Nordenstreng, Osmo A. Wiio) 277-299. WSOY. Helsinki.

Bolter, Jay David & Grusin, Richard 1999. Remediation – Understanding New Media 195 – 210. The MIT Press Cambridge. London, England.

Heikinmatti, Antti 2009. Uutistoimittaja/ Internet-tuottaja/ aamutuottaja. YLE Perämeri. Kemi. Haastattelu, 22.4.2009.

Kemppainen, Pentti 2007. Ääniradion tulevaisuus – onko se radio? Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 68/2007. 8-53. Liikenne- ja viestintäministeriö. Helsinki.

Kiiski, Mikko 2002. S-38.119 Tietoverkkotekniikan seminaari, Mobiili Internet. 1-10. Teknillinen Korkeakoulu, tietoverkkolaboratorio, Espoo.

Mäntymäki, Eeva 2001. ”Valtion radio” ja kuluttajan valinta. Kainuulaiset kuuntelijat ja julkisen palvelun Yleisradio radiokulttuurin murroksessa. Tiedotusopin lisensiaattitutkimus. 9-13. Tampereen yliopisto.

Säily, Eero 2009. Maakuntaradion päällikkö. YLE Perämeri. Kemi. Haastattelu, 20.4.2009.

Teinilä-Smid, Inari 2001. Journalismikritiikin vuosikirja 2001. Tiedotustutkimus 1/2001. (toim. Elina Noppari, Katja Valaskivi) 69-73. Tampereen yliopisto.

Vesa, Jari 2009. Aamutuottaja/ ajankohtaistoimittaja/ televisiotoimittaja. YLE Perämeri. Kemi. Haastattelu, 24.4.2009.

Wiio, Juhani 2006. Media uudistuvassa yhteiskunnassa, Median muuttuvat pelisäännöt (Sitran raportteja) 23 - 30. Edita Prima Oy. Helsinki.

Muut lähteet

Finnpanel 2010a. Kansallisen radiotutkimukset tilastoja käyttöajasta. Tulostettu 26.10.2010. <<http://www.finnpanel.fi/tulokset/radio/krtkk/keskimmin.html>>

Finnpanel 2010b. Kansallisen radiotutkimuksen tilastoja kuukausittain. Tulostettu 25.10.2010. <<http://www.finnpanel.fi/tulokset/radio/krtkk/pvatavpros.html>>

Hallikainen, Janne 2007 - 2010. Huomioita Radio Perämerellä työskentelystä. Oppimispäiväkirja. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Tornio.

Tilastokeskus 2010a. Tilastoja vapaa-ajan käytöstä. Tulostettu 27.10.2010 <<http://www.stat.fi/til/vpa/tau.html>>

Tilastokeskus 2010b. Tilastoja julkisten viestinten käytöstä. Tulostettu 27.10.2010 <<http://www.stat.fi/til/jvie/tau.html>>

TNS – Gallup 2010. Internet-sivujen kävijätilastoja. Tulostettu 3.11.2010. <<http://tnsmatrix.tns-gallup.fi/public/>>

YLE 2010a. Vuosikertomus 2009. Tulostettu 1.10.2010. <http://avoinyyle.fi/www/fi/liitetiedostot/ylen_vuosi_2009.pdf>

YLE 2010b. Vuosikertomusten arkisto. Tulostettu 5.10.2010. <http://avoinyyle.fi/www/fi/julkaisut/yle_kertomukset.php>

YLE 2010c. Yleisradion tietopankki. Tulostettu 9.10.2010 <<http://avoinyyle.fi/www/fi/FAQ/index.php>>